

2ο Γενικό Λύκειο Αγίων Αναργύρων

Σχολικό έτος: 2023-2024

Τμήμα: Α΄2

Όνοματεπώνυμο: Θεοδώρα Κουφάκη

Ο Ήλιος στους πολιτισμούς της Κεντρικής Αμερικής

Ο Ήλιος στον Πολιτισμό των Ίνκας

Οι Ίνκας ήταν πολιτισμός της Νότιας Αμερικής, ο οποίος έπεσε με την κατάκτηση του Νέου Κόσμου από τους Ισπανούς. Πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας τους ήταν το Κούσκο στο

σημερινό Περού. Σύμφωνα με μία ερμηνεία, η ονομασία Ίνκα προέρχεται από το όνομα του θεού Ήλιου, Ίντι. Η αυτοκρατορία των Ίνκα αρχίζει περίπου το 1200 π.Χ. και φτάνει μέχρι τον 15ο αιώνα, όταν καταλύεται από τον Ισπανό Φρανσίσκο Πισάρρο.

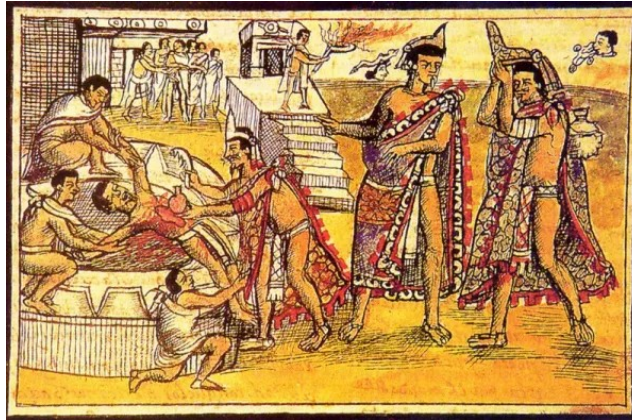
Σύμφωνα με τη μυθολογία των Ίνκας, ο βασιλιάς τους Μάνκο Κάπακ ίδρυσε την αυτοκρατορία και είχε τον τίτλο του Αγιάρ. Το ίδιο όνομα είχε και ο τελευταίος βασιλιάς των Ίνκας, Μάνκο Κάπακ ο Β΄ (1533-1537). Το πρόσωπο του βασιλιά το θεωρούσαν ιερό. Ένας βασιλιάς των Ίνκας, ο οποίος συνήθως ονομαζόταν Ίνκα, θεωρούνταν γιος του Ήλιου και ήταν υποχρεωμένος να παντρευτεί τη μεγαλύτερη, ή αν δεν είχε, τη μικρότερη, αδελφή του για να εξασφαλίσει την καθαρότητα του βασιλικού γένους. Κάτι τέτοιο όχι μόνο ήταν επιτρεπτό αλλά και επιβαλλόταν από τη θρησκεία τους, που ήταν η λατρεία του Θεού Ήλιου. Παραδοσιακά ο διάδοχος του θρόνου ήταν και αρχηγός του στρατού. Μια τάξη αριστοκρατική κυβερνούσε την χώρα με επικεφαλής της τον αυτοκράτορα.

Η θρησκεία του κράτους ήταν βασισμένη στην λατρεία του θεού Ήλιου. Σαν απόγονοί του, οι αυτοκράτορες λατρεύονταν σαν θεότητες. Ο χρυσός, το σύμβολο του Ήλιου, ήταν εξαιρετικά εκμεταλλεύσιμος για να τον χρησιμοποιούν οι ηγέτες και ο λαός, όχι τόσο σαν αντάλλαγμα αλλά κυρίως για εθιμοτυπικούς και διακοσμητικούς σκοπούς. Η θρησκεία κυριαρχούσε σε όλη την πολιτική δομή. Οι θρησκευτικές πρακτικές αφορούσαν χρησμούς, θυσίες ως προσφορά, φόβο απέναντι στο θεό και δημόσιες εξομολογήσεις. Πίστευαν στην μεταθανάτια ζωή και για αυτό οι ιεροτελεστίες που ήταν συνδεδεμένες με την λατρεία του νεκρού ήταν πολύ σημαντικές. Οι Ίνκας ήξεραν να συντηρούν τους νεκρούς τους μ' ένα τρόπο παρόμοιο με αυτό των αρχαίων Αιγυπτίων. Η αρχαιολογική σκαπάνη έχει φέρει στο φως χιλιάδες μούμιες που η ηλικία τους ξεπερνάει τους 5 αιώνες.

Αν και ασχολούνταν συστηματικά με την παρατήρηση του ουρανού, οι Ίνκας δεν είχαν ποτέ ολοκληρωμένο ημερολόγιο. Ορισμένοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι οι Ίνκας είχαν αναπτύξει ένα είδος ημερολογίου βασισμένο σε παρατηρήσεις του Ήλιου και της Σελήνης. Το έτος είχε 12 μήνες 30 ημερών και περιλάμβανε διάφορες γιορτές για την παραγωγή και για τις γεωργικές εργασίες. Το έτος των 12 μηνών καθιερώθηκε από τον βασιλιά Βιρακότσα το 1438. Οι Ίνκας πίστευαν ότι ο Βιρακότσα δημιούργησε τον Ήλιο και ήταν για αυτούς ο πατέρας των Θεών.

Κατά την μυθολογία τους, αφού έπλασε Γη και ουρανό περιπλανήθηκε στη Γη και έπειτα έφυγε με την υπόσχεση ότι θα επιστρέψει.

Ο Ήλιος στον πολιτισμό των Αζτέκων

Ο όρος Αζτέκοι παραπέμπει σε συγκεκριμένες φυλετικές ομάδες οι οποίες κατοικούσαν στο κεντρικό Μεξικό και μιλούσαν τη γλώσσα νάουατλ. Κυριάρχησαν σε μεγάλα τμήματα της κεντρικής Αμερικής από τον 14ο μέχρι τον 16ο αιώνα.

Η λέξη *aztecatl* (πληθυντικός *aztecah*) μεταφράζεται από τα νάουατλ ως «άνθρωποι από το Αζτλάν», έναν μυθολογικό τόπο ο οποίος θεωρούνταν πως αποτελούσε αφετηρία για τους ομιλούντες της νάουατλ. Στη συνέχεια υιοθετήθηκε για να περιγράψει τη φυλή των Μεσικά (*Mexica*), η οποία αποίκισε την κοιλάδα του Μεξικού και ίδρυσε τις ακμάζουσες πόλεις Τενοτσιτλάν (*Tenochtitlan*) και Τλατελόλκο (*Tlatelolco*).

Η ίδρυση του κράτους των Αζτέκων αρχίζει με τον μύθο του Ουιτζιλοπόττλι. Αντλώντας από τον μύθο των πέντε ηλίων και τους μεσοαμερικανικούς μύθους της δημιουργίας, γνωστούς στην ευρύτερη επικράτεια του Μεξικού, οι Αζτέκοι δημιούργησαν τους δικούς τους, οι οποίοι βρίσκονται μόνο στον δικό τους πολιτισμό. Η θεότητα Κοατλίκουε, η οποία φορούσε φιδίσιο ένδυμα, τελούσε το ιερό καθήκον της στο όρος του Ερπετού, μαζεύοντας έναν θύσανο φτερών, όταν ανακάλυψε ότι ήταν έγκυος. Οι τετρακόσιοι γιοι και η κόρη της Κογιολξάουκι θύμωσαν και αποφάσισαν να τη σκοτώσουν. Διαμόρφωσαν λοιπόν έναν στρατό τον οποίο οδηγούσε η Κογιολξάουκι και επιτέθηκαν. Τότε γεννήθηκε σε μια στιγμή ο Ουιτζιλοπόττλι, ο κεντρικός τους

θεός, πλήρως ανεπτυγμένος, πλήρως οπλισμένος, με ασπίδα και λόγχη. Έφερε πύρινο σκήπτρο με κεφαλή φιδιού και με αυτό επιτέθηκε στην αδελφή του, τεμαχίζοντας το σώμα της. Κατόπιν επιτέθηκε στον υπόλοιπο στρατό, σκοτώνοντας και διασκορπίζοντας τους αδελφούς του. Με αυτόν τον τρόπο ο νεογέννητος έγινε καθοδηγητής των Μεσικά στο μακρύ ταξίδι τους για μόνιμη εγκατάσταση. Οι Μεσικά με δυσκολίες και περιπέτειες έφτασαν στον τόπο που ονομαζόταν Τενοτσιτλάν. Εκεί ο θεός εμφανίστηκε στα όνειρα ιερέων για να τους καθοδηγήσει στην επιλογή του τόπου. Φθάνοντας στην ελώδη γη μια λίμνης ακολούθησαν έναν αετό που έτρωγε ένα φίδι και εγκατέστησαν εκεί την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας τους.

Η θρησκεία τους αποτελείται από θεότητες - άρχοντες. Από αυτούς, αφιερωμένοι στον ήλιο είναι ο Ουιτζίλοπότλι (Huitzilopochtli), Θεός του πολέμου, του ήλιου και του έθνους, ο Τονάτιου (Tonatiuh), Θεός του ήλιου, ο Τλαουιζκαλπαντεκούτλι (Tlahuizcalpantecuhtli), Θεός της αυγής και ο Σόλοτλ (Xólotl), Θεός του ηλιοβασιλέματος.

Ο Ήλιος στον πολιτισμό των Μάγια

Οι Μάγια είναι ιθαγενής λαός της Κεντρικής Αμερικής. Κατά το παρελθόν καταλάμβαναν μία συνεχή έκταση που απλωνόταν στο νότιο Μεξικό, στη Γουατεμάλα και στο βόρειο Μπελίζ και μιλούσαν διάφορες γλώσσες της γλωσσικής οικογένειας των Μάγια. Οι αρχαιολόγοι και οι ερευνητές τους διαίρεσαν τις περιοχές που ζούσαν οι λαοί αυτοί σε 3 ζώνες: βόρεια, κεντρική και νότια. Η γεωγραφική αυτή διαίρεση συμπίπτει και με τη γλωσσική διαίρεση. Οι Μάγια τελειοποίησαν επίσης ένα ημερολόγιο που βασιζόταν στο ηλιακό έτος.

Τμήμα της λατρείας των Θεών των Μάγια, και ιδιαίτερα του Θεού Ήλιου, αποτελούσαν οι ιεροτελεστίες. Μια από τις πιο σημαντικές τελετουργίες τους ήταν οι Προσφορές Αίματος. Τρυπούσαν τις γλώσσες και το κάτω χείλος τους για να περάσουν νήματα, έκοβαν τα αυτιά τους και αυτοτραυματίζονταν. Οι άντρες τρυπούσαν τα γεννητικά τους όργανα με αγκάθια ή μικρά μυτερά κόκκαλα. Όσο περισσότερο υπέμενε το μαρτύριο κάποιος τόσο πιο γενναίος ήταν, ενώ όσο περισσότερο αίμα έτρεχε τόσο πιο ευσεβής. Το αίμα, το σπέρμα και το σάλιο ήταν κινητήριες δυνάμεις "itz" που εμπεριείχαν θεϊκή ουσία. Κανένα σωματικό υγρό δεν είναι περισσότερο εμποτισμένο με το "itz" όσο το αίμα. Μέσω αυτής της διαδικασίας έφθαναν σε θρησκευτική μέθη, αναγεννιούνταν πνευματικά και πλησίαζαν τους Θεούς.

Οι βασιλιάδες και οι βασίλισσες ήταν απόγονοι των Θεών. Ο Αρχιερέας A-Kin Mai, "Αυτός του Ήλιου", είχε ως βοηθούς στις ανθρώπινες θυσίες τέσσερις ηλικιωμένους άνδρες που

αποκαλούνταν Chaac προς τιμήν του Θεού της Βροχής, οι οποίοι κρατούσαν τα χέρια και τα πόδια τους θύματος, ενώ ένα άλλο άτομο που έφερε τον τίτλο Nacom, “πολεμικός αρχηγός”, του έσκιζε το στήθος για να πάρει την καρδιά. Άλλος θρησκευτικός λειτουργός ήταν ο Chilam, ένα είδος σαμάνου, που έβλεπε οράματα δεχόμενος μηνύματα από τους θεούς όντας σε κατάσταση έκστασης, ενώ οι συγκεντρωμένοι ιερείς ερμήνευαν τις προφητείες του. Τα σύνεργα ήταν ιερά αντικείμενα και η ιεροτελεστία καταγραφόταν με κάθε λεπτομέρεια.

Την ίδια ιεροτελεστία υφίστανται και οι βασιλιάδες και βασίλισσες. Σε τοιχογραφία στην αρχαία πόλη Yaxchilan, κοντά στον ποταμό Usumancita, απεικονίζεται ο βασιλιάς να κρατάει έναν πυρσό και η γυναίκα του τρυπάει την γλώσσα της και περνάει σε αυτή ένα σκοινί με αγκάθια. Σταγόνες αίματος διακρίνονται τριγύρω από το στόμα της. Η βασίλισσα επιδεικνύει ότι με αυτό τον τρόπο επικοινωνεί με τα πνεύματα και τους θεούς και ότι είναι κατάλληλη για να κυβερνάει. Αυτό αντικατοπτρίζει τον Μύθο της Δημιουργίας των Μάγια, όπου οι Θεοί έδωσαν το αίμα τους για να φτιάξουν τους ανθρώπους.

Για να τιμήσουν τους θεούς και ειδικότερα τους Δίδυμους Ήρωες έπαιζαν το “Ball Game”, όπως ακριβώς ο Hunahru και ο Xbalanque έπαιζαν μπάλα με τους προγόνους τους και αφού κατανίκησαν τις δυνάμεις του σκότους μεταμορφώθηκαν σε Ήλιο και Σελήνη. Το τεράστιο γήπεδο είχε μήκος 168 μ. και πλάτος 70 μέτρα. Δεν ήταν όμως μια μορφή ψυχαγωγίας και άθλησης. Ήταν ένα είδος τελετουργικού αγώνα όπου οι ηττημένοι κατέληγαν αποκεφαλισμένοι.

Η θρησκεία των Μάγια ήταν πολυθεϊστική και η πνευματικότητα προέρχεται από μια βαθιά αίσθηση ιερότητας για την Φύση και το Σύμπαν. Αναφέρονται τουλάχιστον 100 θεοί, για τους οποίους έκαναν μεγαλοπρεπείς τελετές με θεαματικούς χορούς. Οι ανώτερες τάξεις φορούσαν πολύτιμα κοσμήματα και πολύχρωμα φτερά φαρόμακρου που λάμπουν εκτυφλωτικά σε ιριδίζοντα γαλάζια, πράσινα και χρυσά χρώματα. Ανάμεσα σε αυτούς αναφέρεται ο Kinich Ahau ο Θεός του Ήλιου.

Βιβλιογραφία

- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%85%CE%B8%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CE%91%CE%B6%CF%84%CE%AD%CE%BA%CF%89%CE%BD>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%9C%CE%AC%CE%B3%CE%B9%CE%B1>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B6%CF%84%CE%AD%CE%BA%CE%BF%CE%B9>
- <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%BA%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%8A%CE%BD%CE%BA%CE%B1%CF%82>
- <https://www.maxmag.gr/politismos/istoria/i-thriskeia-ton-magia/>
- <https://www.maxmag.gr/politismos/istoria/i-thriskeia-ton-magia/>
- https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.mixanitouxronou.gr%2Fanthrothisies-ton-aztekon-ston-theo-tou-iliou-thisiazan-mechri-20-000-atoma-to-chrono-aferousan-tin-kardia-ke-etrogan-to-thima%2F&psig=AOvVaw0WcYQBHCSu4xWgj_RNHdaD&ust=1713685077841000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjRxqFwoTCOi8ysWk0IUDFQAAAAAdAAAAABAE
- https://www.google.com/url?sa=i&url=http%3A%2F%2Fmicro-kosmos.uoa.gr%2Fgr%2Fmagazine%2Fergasies_foititon%2Ffettap%2F2014-15%2Finkas%2Findex.htm&psig=AOvVaw1y1N2ETGAT9aDqqhOnAxG_&ust=1713685111913000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBIQjRxqFwoTCIDa5NSk0IUDFQAAAAAdAAAAABAE